

Een interview met Niek Borsboom: "Prognoses over Robinia kloppen 'voor geen meter' "

In het voorgaande nummer van het Nederlands Bosbouw Tijdschrift stond een interview met Jan Bos, directielid van Groen Invest Nederland (GIN), waarin hij vertelt over het beleggen in Robinia. Maar de prognoses zijn hoog. Zo hoog dat een beetje bosbouwer daar niet in gelooft. Sommige bosbouwers trekken daarbij hun schouders op want 'daar trapt toch niemand in?' Anderen maken zich meer zorgen. Want het kan ertoe leiden dat beleggers gedupeerd raken en dat de bosbouwsector in een kwalijk daglicht komt te staan. Ook Niek Borsboom maakte zich zorgen en dook de literatuur in. Een interview over zijn bevindingen.

Wat is uw indruk van de voorspellingen van de Robinia teelt?

"Voor zover ik weet zijn er drie Nederlandse beleggingsmaatschappijen die in Robinia investeren. Deze heb ik kritisch bekeken, waarbij ik me richtte op de groei- en teeltcijfers zoals die af te leiden waren van de openbare informatie (websites, folder, prospectussen). En ik ben van mening dat de groeivoorspellingen van twee beleggingsmaatschap-

Na drie jaar wordt soms al een hoogte van 6 meter bereikt. De lengtegroei op goede gronden is verassend goed.

pijen niet reëel zijn. Eén daarvan is Groen Invest Nederland, het bedrijf van Jan Bos."

Wat klopt er niet aan de groei- en teeltcijfers van beleggingen in Robinia?

"Uit de GIN-folders blijkt dat de bomen per jaar gemiddeld 1 centimeter dikker en 1 meter hoger worden. Dat komt overeen met de hoogste cijfers uit de literatuur. Maar hun bijgroei cijfers kloppen niet, omdat GIN is vergeten dat er vanwege de enorme lichtconcurrentie veel bomen dood gaan, en dode bomen groeien niet bij. De literatuur geeft aan dat het spilhout de eerste 20 jaar tussen de 10 en 13 m³ /jaar bijgroeit. GIN hanteert een bijgroei van 16,4 m³ / jaar. Naast deze hoge cijfers gaan zij waarschijnlijk ook uit van de werkhoutbijgroei dus zou de spilhoutbijgroei nog veel meer moeten zijn."

"Dan hebben we het grondvlak. De literatuur (vooral gebaseerd op proefopstanden in Hongarije met gegevens die dus gemiddeld in elk geval niet uitgaan van de slechtste gronden) noemt een maximaal grondvlak van 20 m². Schattingen van de grondvlakcijfers, die GIN gebruikt zitten veel hoger. Vervolgens gaat de literatuur ervan uit dat op 20 jarige leeftijd het stamtal / ha 1000 zal zijn. Het GIN noemt 1560. Op zich kan een hoger stamtal natuurlijk wel, maar je kunt niet een hoger stamtal hebben én rekenen met de groeicijfers die uitgaan van een lager stamtal. Dit klopt dus voor geen meter."

Hadden we als sector hierop moeten reageren?

"Ja. We hadden veel eerder alert moeten zijn en hierover moeten publiceren. De belegger is straks bijzonder teleurgesteld: zijn

Stamvorm niet altijd even goed

droominvestering valt in duigen en hij wil zijn geld terug. Dit is natuurlijk heel negatief voor de sector, eigenlijk maken we ons belachelijk. Want iedere bosbouwer wist dat het niet kon en niemand deed wat. Uit het interview met Jan Bos van GIN blijkt ook, dat hij voor de bosbouwkundige kennis afhankelijk is van professionele bosbouwers. En ik begrijp absoluut niet hoe zij aan dit soort getallen komen."

Heeft u nog commentaar op de andere uitspraken?

"Ik heb vooral gekeken naar groei- en teeltcijfers. In het interview wordt gezegd: 'dat ongelimiteerde houtoogst uit de tropen steeds moeizamer zal worden'. Ja, natuurlijk is dat zo, maar dit betekent niet dat er geen verantwoorde houtkap kan plaatsvinden. Ook de ontwikkelingen met het Platoproces waar door het 'koken' en 'bakken' houtsoorten duurzamer worden gemaakt, is een goed alternatief voor onze gewone houtsoorten. Tevens wordt in het interview gesteld dat

er na 20 jaar houtrot optreedt. Dan vraag ik me af hoe die Hongaren dat dan doen met hun 35 tot 40 jarige Robinia omlopen. Zij wachten toch niet rustig tot al die stammen van binnen zijn verrot?"

Wat vindt u van de houtprijs van f 5000,- / m³ over 20 jaar?

"Lijkt me zeer hoog, maar ik zal niet speculeren op de houtprijzen. Ik kijk wel naar de huidige verdeling van sortimenten van

het (werk)hout van 40 jarige Robinia. Slechts 25% is zaaghout, 70% kisthout en 5% brandhout. Als de 'beleggings'-bomen maar 20 jaar mogen worden, zijn ze 22 cm dik. Maar daar moet het spinhout nog vanaf. En heus, dan houd je nooit veel zaaghout over. Dat betekent, dat de initiële prijs gezaagd hout van 1500 gulden per m³ niet geldt voor de gehele boom, maar voor slechts een kwart van de boom. Er klopt niets van."

Vorig jaar bezocht de LUW het familiebedrijf Van de Voort Houthandel & Zagerij BV te Udenhout. Zij noemden Acacia 'pure volksverlakerij' (NBT 4 1999) het hout is te nerveus, Stichting Robinia (NBT 5 1999) noemt dit een vooroordeel. Want is uw mening?

"Het is bekend dat Robinia een nerveuze houtsoort is. Op zich is dat niet zo erg, want er kan veel verbeterd worden tijdens het zagen en drogen. Ook modernere technieken als vingerlassen en radiaalzagen zullen dit probleem in de toekomst wel kunnen verhelpen. Het totale te oogsten volume

Zware zijtakken moeten wel op tijd gesnoeid worden

Robinia zal de opbouw van deze kennis en de hiervoor noodzakelijke investeringen voor uitsluitend Nederland niet kunnen waarmaken. Verder blijft het zo, dat de stamvorm van Robinia niet altijd even goed is en er dus lage zaagrendementen gehaald zullen worden. Robinia zal, net als de 'nieuwe' teak, zich vestigen in een markt die toepassing van kleine delen toelaat en waar enige nervositeit geaccepteerd wordt: tuinmeubelen, palen, vlonders, etc."

Dus de groeicijfers kloppen niet, het aandeel zaaghout (met kernhout) is niet reëel en ook de houtprijzen zijn niet geloofwaardig. Waar stoort u zich het meeste aan?

"Waar ik me het meest aan stoort zijn de volgende zaken:

1. de verkopers van participaties, die werkelijk niets afweten van het bosbouw gedeelte van hun product en hun klanten maar iets op de mouw spelden.
2. het gebrek aan concrete en verifieerbare informatie, zodat een potentiële belegger wordt weerhouden van het vormen van een objectief beeld
3. de medewerking die 'professionele' bosbouwers aan dit soort projecten geven.

Wat mij uiteindelijk het meeste stoort is de toonzetting in het in-

terview met Jan Bos. Ik geef wat voorbeelden:

1. CO₂ vastleggen. Jan Bos voelt zich verongelijkt: 'Mijn bos levert altijd nog 20 jaar CO₂ reductie'. Onzin, voor hetzelfde effect koop ik nu 250 ton olie, ik sla het 20 jaar op en daarna verkoop ik het weer.

2. De korte omlopen zijn ingegeven door houtrot (zie hierboven) en een beleggersmentaliteit. Daarom moet het bos er na 20 jaar weer af. Meester Simon Klingen zou dit geen kindermoord maar kleutermeord noemen. Juist als de boom lekker veel hout wil gaan leveren moet hij eraf. Waarom geeft hij niet de werkelijke reden voor de 20 jarige omloop?

3. Jan Bos stelt dat als de houtmarkt instort het helaas een risico voor de belegger is. Dit is het toepassen van de omgekeerde Zalmnorm: je stelt je doelen zo hoog, dat je zeker weet dat de doelen niet haalbaar zijn en roept op voorhand: als het niet lukt is de schuld van de markt. Maar er is in Nederland überhaupt geen grote markt voor Robinia en door het volume dat de beleggers zullen produceren zal er ook nooit een echte markt zijn. Het is naïef om te veronderstellen dat Robinia, wat marketing betreft, te vergelijken is met traditionele houtsoorten als teak, meranti-soorten, eik. Daar zit zoveel kennis, logistiek en handelservaring

in, dat is voor Robinia op NL-schaal niet op te brengen. GIN had zijn beleggers ook kunnen voorhouden: na 30 jaar produceren we rondhout met een prijs ergens in de buurt van fl. 80 tot f 120 per m³ op stam en we gaan het hout bewerken, zodat we ergens in de buurt van de fl. 400 - 500 en misschien voor het beste deel wel f 800,00 per m³ uitkomen. Met die getallen weet je redelijk zeker dat je beleggers niet bedrogen zullen uitkomen.

4. De aanleiding van Jan Bos om het project te starten was het voorbeeld van de teakplantages van 5 jaar geleden. Als GIN zich toen wat beter had georiënteerd, had het begrepen, dat investeren in teak niet altijd rozengeur is. Niet voor niets heeft de OHRA haar product uit de handel gehaald! Het hele debacle had een zodanige omvang, dat er vorig jaar nog iemand op is gepromoveerd!"

Wat zou u nog wensen?

"Ten eerste een bosbouwtechnische informatie standaard waaraan beleggingsmaatschappijen moeten voldoen en voor het financiële deel gewoon toezicht van de Nederlandse Bank. En ten tweede dat de KNBV de professionele standaard van haar leden bewaakt en leden die zich niet professioneel gedragen tot de orde roept."